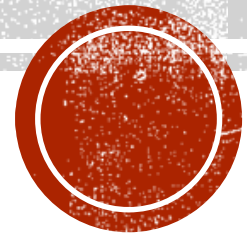

IGNACY ŁUKASIEWICZ W 200 ROCZNICĘ ŚMIERCI

**Pionier przemysłu naftowego
w Europie**

Jan Józef Ignacy Łukasiewicz (ur. 8 lub 23 marca 1822 w Zadusznikach, zm. 7 stycznia 1882 w Chorkówce)

– polski farmaceuta i przedsiębiorca,
założyciel pierwszej na świecie
kopalni ropy naftowej, wynalazca lampy naftowej,
pionier przemysłu naftowego w Europie,
rewolucjonista i działacz niepodległościowy.
Pochodził ze zubożałej rodziny szlacheckiej
herbu Łada.

Jako pierwszy na świecie wykorzystał na skalę przemysłową korzyści, jakie daje ropa naftowa. Bardzo sprawny organizator, z czasem dorobił się na ropie naftowej dużego majątku. Był również wielkim społecznikiem. Propagował zakładanie sądów, budowę dróg i mostów, szkół, szpitali itd., finansując wiele inicjatyw z własnej kieszeni, walczył z biedą i alkoholizmem w regionie, tworzył kasy zapomogowe i fundusze emerytalne. Dążył do rozwoju rodzącego się tam przemysłu naftowego, nie skupiając go całkowicie w swoich rękach, lecz namawiając i pomagając w tworzeniu również innych firm.

Poseł na sejm galicyjski IV kadencji (1877–1882).

W 1830 roku rodzina Łukasiewiczów przeniósła się do Rzeszowa. Ignacy Łukasiewicz w latach 1832–1836 uczęszczał do popijarskiego gimnazjum, gdzie ukończył 4 klasy. Zła sytuacja finansowa rodziny nie pozwalała na dalszą edukację i zmusiła go do przedwczesnego rozpoczęcia pracy. W latach 1836–1840 pracował w aptece Antoniego Swobody w Łańcucie jako praktykant. Była to nie tylko praca, ale przede wszystkim kontynuacja nauki w zakresie chemii i farmacji. W sierpniu 1848 podjął pracę w aptece „Pod Żółtą Gwiazdą”, której właścicielem był Piotr Mikolasch. Dzięki jego wstawiennictwu dostał zgodę na opuszczenie miasta i rozpoczął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim gdzie zdał wszystkie egzaminy z wyjątkiem farmakognozji, /dział farmacji, nauka o substancjach pochodzenia naturalnego, które są wykorzystywane jako leki./ co uniemożliwiło mu otrzymanie dyplomu. Dyplom magistra farmacji uzyskał na Uniwersytecie Wiedeńskim 30 lipca 1852.

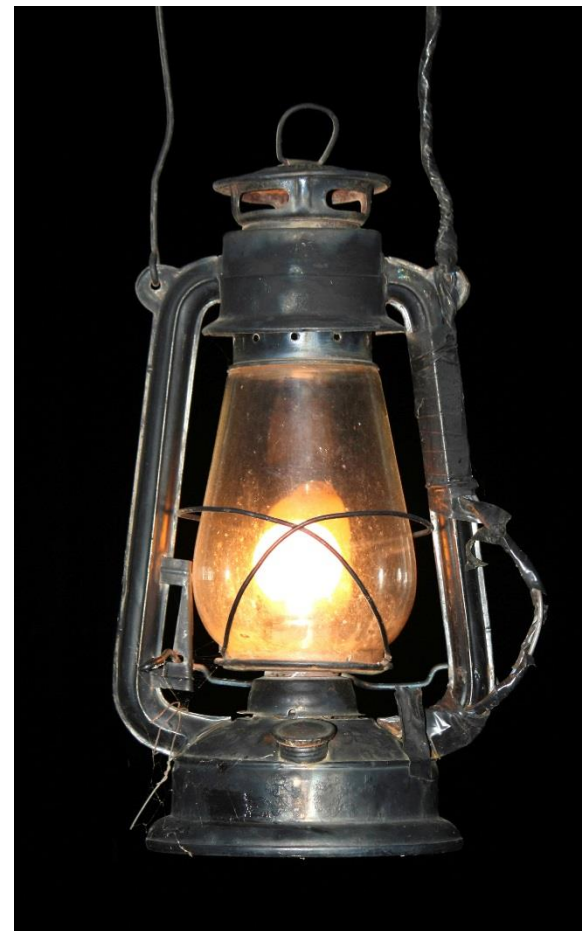
Powrócił do Lwowa, aby kontynuować pracę w aptece Mikolascha. W laboratorium przy aptece, na zlecenie Mikolascha, on oraz drugi asystent – Jan Zeh – prowadzili badania nad destylacją ropy naftowej. Z czasem Mikolasch wycofał się z badań, nie widząc praktycznego zastosowania nowych destylatów jako lekarstw. Na przełomie roku 1852/1853 Łukasiewicz i Jan Zeh otrzymali naftę metodą frakcjonowanej destylacji. Łukasiewicz starał się potem znaleźć dla nafty zastosowanie praktyczne. Stosowane do tej pory lampy oliwne nie nadawały się do nafty i wymagały przekonstruowania. Pierwsza skonstruowana przez Łukasiewicza lampa rozświetliła wystawę apteki. 31 lipca 1853 roku jest symboliczną, oficjalną datą narodzin przemysłu naftowego w Polsce. Po raz pierwszy zastosowano w praktyce oświetlenie naftowe podczas pilnej nocnej operacji w szpitalu powszechnym na lwowskim Łyczakowie.

Aparat destylacyjny Ignacego Łukasiewicza

Lampy , w których wykorzystywano naftę.

Na początku roku 1854 Łukasiewicz przeniósł się do Gorlic, aby być bliżej terenów ropośnych. W tym roku w gorlickiej dzielnicy Zawodzie na skrzyżowaniu ulic Węgierskiej i Kościuszki zapłonęła pierwsza na świecie uliczna lampa naftowa.

O NAFCIE ŁUKASIEWICZ POWIEDZIAŁ: „Ten płyn to przyszłe bogactwo kraju, to dobrobyt i pomyślność dla jego mieszkańców, to nowe źródło zarobku dla biednego ludu i nowa gałąź przemysłu, która obfite zrodzi owoce.”

W Gorlicach Łukasiewicz rozpoczął pracę w miejscowej aptece Jana Tomaszewicza.

Zaczął też poszukiwać terenów bogatych w złoża ropy naftowej. Chciał stworzyć osobną destylarnię, gdyż eksperymenty w aptece nie były bezpieczne. Zawiązał spółkę z Tytusem Trzeciekim i Karolem Klobassą, właścicielami terenów roponośnych. W 1854 roku wspólnicy spółki naftowej Trzecieki-Łukasiewicz założyli w Bóbrce koło Krosna pierwszą na świecie kopalnię ropy naftowej. Kopalnia jest czynna do dziś.

W 1857 roku otworzył rafinerię w Klęczanach koło Nowego Sącza. Z wydobywanej tu ropy naftowej produkował naftę, smary, oleje smarne i asfalt. Otworzył też aptekę w Jaśle.

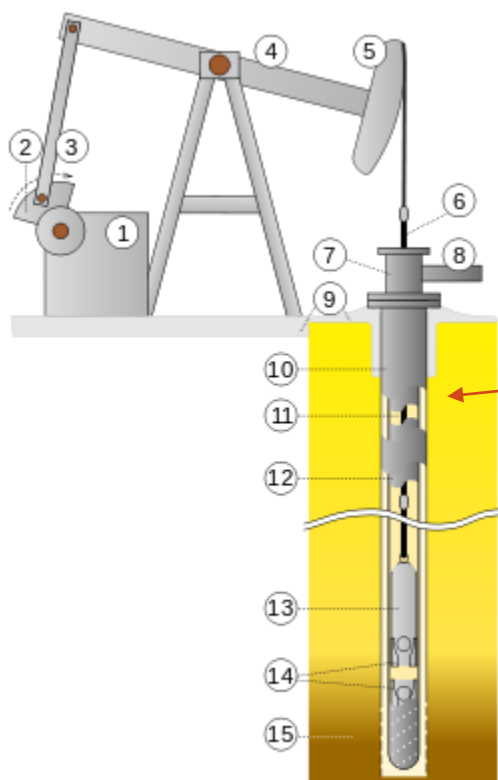

Szyb naftowy – otwór wiertniczy (odwiert) wykonany w górotworze oraz zespół urządzeń zlokalizowanych w pobliżu otworu służących do wydobywania ropy naftowej otworem. W przeszłości szyby naftowe wykonywane były ręcznie.

Najstarszy na świecie istniejący szyb naftowy znajduje się w Polsce we wsi Siary pod Gorlicami. Został wykopany ręcznie w 1852 i dał początek wydobywaniu ropy naftowej w kopalni założonej przez Stanisława Jabłonowskiego.

Pierwszy szyb naftowy wiercony, głębokości 21 m, wykonał w pobliżu Titusville w Pensylwanii (USA) Edwin L. Drake (1819-1880). Szyb rozpoczął wydobywanie ropy 27 sierpnia 1859 r.

Schemat szybu naftowego: 1. Silnik 2. Przeciwwaga 3. Ramię napędu 4. Ramię 5. Głowica 6. Pręt 7. Głowica szybu 8. Odprowadzenie urobku 9. Betonowe fundamenty 10. Obudowa szybu 11. Pręt napędowy 12. Tuleja 13. Pompa 14. Zawory zwrotne 15. Pokład roponośny.

20 kwietnia 1857 roku w Gorlicach, Łukasiewicz poślubił młodszą o 15 lat swoją siostrzenicę Honoratę, która była córką jego starszej siostry Emilii.

Starania o prawne usankcjonowanie związku trwały około roku. Para musiała uzyskać, ze względu na bardzo bliskie pokrewieństwo, zgodę rządu krajowego Galicji a nawet samego... papieża.

Z małżeństwa tego urodziła się w 1858 roku córka Marianna, która wkrótce zmarła, mając niecałe dwa lata. Łukasiewicz wraz z żoną przeprowadził się do Polanki pod Krosnem, gdzie po splonięciu rafinerii założył następną.

Przez cały czas funkcjonowania rafinerii, Łukasiewicz udoskonalał je. W 1862 roku rozpoczął wiercenie świdrami. Swojego współpracownika Adolfa Jabłońskiego, wysłał do Ameryki, aby tam poznał najnowsze technologie.

Działalność Ignacego Łukasiewicza zapoczątkowała rozwój przemysłu naftowego w Polsce.

Pod koniec XIX wieku ukształtowały się dwa galicyjskie zagłębia naftowe: w okolicy Drohobycza i Borysławia oraz w rejonie Gorlice-Krosno-Sanok.

Łukasiewicz był także wielkim społecznikiem.

Wprowadził nowoczesny system ubezpieczenia społecznego robotników - Kasę Bracką. Zakładał kasy gminne udzielające niskoprocentowanych pożyczek, propagował sadzenie drzew owocowych. Propagował zakładanie sądów, budowę dróg i mostów, szkół, szpitali. Walczył z biedą i alkoholizmem.

W Chorkówce wraz z żoną prowadził wzorcowe gospodarstwo.

Na remont dróg w powiecie krośnieńskim przeznaczył własne pieniądze, dlatego drogi te nazywano "brukowanymi guldenami". Ponoć tamtejsze drogi i mosty były najlepsze w całym zaborze austriackim.

Nazywany był "ojcem Łukasiewiczem".

Był człowiekiem zamożnym, znanym ze swej hojności, skromności i bezinteresowności.

Pod koniec życia został wybrany do Sejmu Galicyjskiego z siedzibą we Lwowie.

Za działalność charytatywną papież Pius IX nadał mu tytuł Szambelana Papieskiego i odznaczył go Orderem św. Grzegorza.

W Gorlicach utworzył Krajowe Towarzystwo Naftowe. W 1877 roku zorganizował we Lwowie kongres naftowy.

Ignacy Łukasiewicz zmarł 7 stycznia 1882 roku w wyniku ciężkiego zapalenia płuc.

Został pochowany na cmentarzu w Zręcinie, wsi leżącej w dolinie rzeki Jasiołki, w powiecie krośnieńskim. Wieś do początku XX w. nazywana była "Małą Wenecją".

Pogrzeb jego stał się spontaniczną manifestacją całej okolicy, wzięli w nim udział solidarnie Polacy, Ukraińcy i Żydzi, 4000 chłopów i robotników.

grób małżeństwa Łukasiewiczów w Zręcinie

Za życia otrzymał honorowe obywatelstwo Jasła (1861) i Krosna .

W Bóbrce (powiat krośnieński) znajduje się Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza

Od 1974 roku Politechnika Rzeszowska nosi imię Ignacego Łukasiewicza.

Moneta z wizerunkiem Łukasiewicza

Pamiętki po Ignacym Łukasiewiczu oraz kopia prototypu lampy naftowej wraz z jedną z najcenniejszych kolekcji lamp naftowych w Europie znajdują się w Muzeum Podkarpackim w Krośnie.

Łukasiewicz jest patronem licznych szkół, uczelni, instytucji, ulic, placów itp. w Polsce.

W wielu miejscowościach znajdują się jego pomniki i tablice pamiątkowe.

W roku 2009 powstał telewizyjny film dokumentalny o Łukasiewiczu pt. *Rozjaśnić mrok*.

22 kwietnia 2015 roku w Łańcucie ulicy pomiędzy rynkiem, a ulicą Wałową, przy której stała apteka Ignacego Łukasiewicza nadano nazwę ulicy Łukasiewicza i Zeha.

W kwietniu 2019 roku utworzona została Sieć Badawcza Łukasiewicz skupiająca kilkadziesiąt polskich instytutów badawczych

Od 28 sierpnia 2020 roku most na rzece Jasiołka w Świerzowej Polskiej nosi imię Ignacego Łukasiewicza.

Tablica pamiątkowa w Jaśle

Popiersie Łukasiewicza w Gorlicach

